

ABSTRACTS – ABSTRAKTIT

Hannu Salmi, Jenna Kanerva, Harri Kiiskinen & Filip Ginter

COWHERD, MAID AND HOUSEWIFE: PROFESSIONS AND TITLES IN FINNISH FICTION FILM, 1907–2017

The article explores the potential of digital humanities methods in the study of Finnish fiction film. It is based on the work carried out in the project *Movie Making Finland: Finnish fiction films as audiovisual big data, 1907–2017 (MoMaF)*, where we have made use of the metadata provided by the *Elonet* database maintained by the National Audiovisual Institute.

The article examines Finnish drama film as a body of more than 1500 works, covering the period from the end of the Grand Duchy to the 21st century, and aims to provide a long-term overview. The article asks how work, titles and occupations have been imagined on the screen, and what changes have taken place in this social register. The aim is to test how the metadata in the *Elonet* database could be used to build up a picture from large-scale film data sets.

The article clearly shows how the professional spectrum of Finnish cinema has been shrinking since the 1950s. This is illustrated, for example, by the gradual disappearance of rural professions on the screen as the film audience moved from the countryside to the cities. Since the turn of the millennium, the characters in films have been characterised by references to lifestyle rather than professions.

Keywords: digital humanities, Finnish cinema, metadata, film history, databases

PAIMEN, PIIKA JA EMÄNTÄ. ARVOT JA AMMATIT SUOMALAISESSA NÄYTELMÄELOKUVASSA 1907–2017

Artikkeli käsittelee digitaalisten ihmistieteiden menetelmien mahdollisuuksia suomalaisen näytelmäelokuvan tutkimuksessa. Tarkastelu perustuu *Movie Making Finland: Finnish fiction films as audiovisual big data, 1907–2017 (MoMaF)* -hankkeessa tehtyyn työhön, jossa olemme hyödyntäneet Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ylläpitämän *Elonet*-tietokannan tarjoamia metatietoja.

Artikkelissa tarkastelemme suomalaista näytelmäelokuvaa yli 1500 teoksen muodostamana kokonaisuutena, joka kattaa ajanjakson suuriruhtinaskunnan ajan lopulta aina 2000-luvulle asti, ja pyrkii hahmottamaan pitkän aikavälin kokonaiskuvaa. Artikkelissa kysymme, miten valkokankaalla on kuviteltu työn tekemistä, arvoja ja ammatteja, ja millaisia muutoksia tässä yhteiskunnallisessa rekisterissä on tapahtunut. Tavoitteena on testata, miten *Elonet*-tietokannan metatietoja voisi hyödyntää silloin, kun halutaan rakentaa kuvaa laajoista elokuva-aineistoista.

Artikkeli osoittaa selkeästi, miten suomalaisen elokuvan ammatillisessa kirjossa maaseututyöt vähenivät 1950-luvulta lähtien. Tästä kielii esimerkiksi piian, rengin, isännän ja emännän ammattien vähittäinen tyhentyminen valkokankaalla siinä tilanteessa, jossa elokuvayleisökin siirtyi maalta kaupunkeihin. Vuosituhannen vaihteen jälkeen elokuvien henkilöahmoja on luonnehdittu ammattien sijasta elämäntavallisilla viittauksilla.

Avainsanat: digitaaliset ihmistieteet, suomalainen elokuva, metatieto, elokuvahistoria, tietokannat

Tommi Römpötti

CAR CULTURE AS A SIGNIFIER OF MODERNIZATION IN FINNISH FICTION FILMS OF THE 1950S AND 1960S

The increase in private-car use is the key sign of the modernization process. In Finland, the 1950s and 1960s were a special period in the development of car culture, because the number and relative share of private cars increased and, alongside transport and drives from A to B, motoring became a way of life.

In this article, I examine the ways in which car culture can be seen as a signifier of modernization in Finnish fiction films between 1950 and 1969. 1950s and 1960s saw the premiere of 334 Finnish fiction films, 223 of which feature cars. In the 1950s, almost two thirds of the films (138/210 films) contain scenes with cars, but in the 1960s, the relative number of these films is significantly higher (85/114 films).

I approach the cars and car culture represented in the films in relation to the development of cars on Finnish roads, some current issues of the time, such as road accidents, cars and horses on the road, and the car-related representation of youth. From a real-life perspective, the difference in car culture between the decades is crystallized by the fact that the 1950s is the decade of import restrictions and the 1960s the decade of their end.

In Finnish films of the 1950s and 1960s, the modernization of traffic is seen in the increasing number of cars, the diversification of car brands and narratively in the increasing number of shots seen from the moving car. By

representing the car as a space for dialogue and placing the camera and the spectator in the moving car, the films guide the spectator to integrate into modern society. In particular, the proliferation of shots seen from the back seat of a car reflects the emphasis on individuality that characterizes modernization, in which the shared vehicle is replaced by a private one as everyday life becomes more technological.

Keywords: Finnish cinema, 1950s, 1960s, car culture, modernization

AUTOILUKULTTUURI MODERNISAATION MERKITSIJÄNÄ SUOMALAISSA NÄYTELMÄELOKUVISSA 1950- JA 1960-LUVUILLA

Liikenteen henkilöautoistuminen on modernisaatiokehityksen keskeinen merkittäjä. Suomessa autoilukulttuurin muovautumisen ja modernisoitumisen kannalta erityistä aikaa ovat 1950- ja 1960-luku, jolloin henkilöautojen määrä ja suhteellinen osuus kaikista ajoneuvoista kasvoivat ja autoilu muuttui paikasta toiseen kulkemisen ja kuljettamisen ohella elämäntavaksi.

Artikkelissa tarkastelen tapoja, joilla autoilukulttuuri näyttäytyy modernisaation merkittäjänä näytelmäelokuvissa vuosina 1950–1969. Tuolloin tuli ensi-iltaan 334 suomalaista näytelmäelokuva, joista 223 elokuvassa nähdään autoja. 1950-luvun elokuvista lähes kaksi kolmasosaa (138/210 elokuva) sisältää kohtauksia, joissa nähdään henkilöautoja. 1960-luvulla autoja nähdään elokuvissa suhteellisesti merkittävästi enemmän (85/114 elokuva).

Lähestyn elokuvissa nähtäviä autoja ja autoilukulttuuria suhteessa henkilöautokannan kehitykseen ja tekoajan ajankohtaisiin kysymyksiin liikenneonnettomuuksista, autojen ja hevosten suhteesta sekä autoista osana nuoruden representaatiota. Todellisuuden näkökulmasta autoilukulttuurin ero vuosikymmenten välillä kiteytyy siihen, että 1950-luku on tuontirajoitusten ja 1960-luku niiden päättymisen vuosikymmen.

Modernisoituva liikenne näkyy elokuvissa autojen määrän kasvuna, teillä liikkuvien automerkkien monipuolistumisena sekä kerronnallisesti liikkuvasta autosta kuvattujen otosten määrän lisääntymisenä. Moderniin yhteiskun-

taan elokuvat opastavat ja sopeuttavat katsojaa esittämällä auton dialogille otollisena tilana ja sijoittamalla kameran ja sen mukana katsojan liikkuvaan autoon. Erityisesti auton takapenkiltä nähtävien otosten lisääntyminen kertoo modernisaatiolle ominaisesta yksilöllisyyden korostumisesta sekä yksilökäsityksen muutoksesta, jossa arjen teknologisoituessa jaetun välineen korvaa yksityinen motorisoitu väline.

Avainsanat: suomalainen elokuva, 1950-luku, 1960-luku, autoilukulttuuri, modernisaatio